

Asghar Farhadi'den kültürel köklere geri dönüşün ürünü: 'Bir Kahraman'

Asghar Farhadi yuvasına dönmüş ve çok da iyi etmiş. Üç yıl önce İspanya'da, Hollywood yıldızlarıyla çektiği o tatsız tuzsuz, hemen unuttuğumuz denemenin ardından, sevdiğimiz ve özlediğimiz Farhadi'yi buluyoruz sonunda...

A A

Mehmet Basutçu

14 Temmuz 2021 Çarşamba, 04:00

Abone Ol

İran sinemasının, Abbas Kiarostami'den (1940-2016) sonra gelen en önemli yaratıcı yönetmeni Asghar Farhadi (1972), kültürel köklere geri dönüşünün ürünü "Bir Kahraman" ile izleyicisini Tahran'ın mütevazı mahallelerine davet ediyor yine. Yaşam kavgasının giderek sertleşen koşullarında, hem yalan söyleyip dolaplar çevirecek kadar kurnaz hem de dürüst bir duruş sergileyebilecek kadar vicdanlı (yoksa içten pazarlıklı mı?) genç kahramanımızın, nasıl istemediği kulvarlara girmeye zorlandığını, doğru bir hedefe yönelik iyi niyetli çabalarının nasıl çarpıtılıp kullanıldığını sergilerken sinema sanatının doruklarına tırmanıyor yine.

Birey mi yoksa düzen mi sorumlu?

Farhadi, her şeyden önce zeki, pırıltılı, alabildiğine hınzır bir senaryo yazarı. Bir o kadar da iyi gözlemci, gerçekçi ve bir noktadan sonra da şeytani bir kalem. İşlediği karakterlerin, hedefledikleri sonuca ters düşen davranış ve eylemleri gerisindeki kaçınılmaz dinamikleri tek tek, üstelik pek de hissettirmeden vurgulayan bir senaryo dehası... Öykünün iç gerilimi baştan sona, hem de kıskırtıcılığa prim vermeden yükseltmeyi başaran; sayısız ince göndermelerle anlattığı öykünün ufkunu durmadan genişleten; izleyicisini manipüle etmek istemediğine hepimizi inandırarak, durmadan manipüle etmeyi başaran; ana konuyu yan temalarla bol bol besleyerek sıkı sıkı dokuyan bir yapıt.

Borcunu ödeyemediği için hapse düşen genç karakter, hapisten çıkabilmek için para denkleştirmeye çalışırken başına gelenler nedeniyle, televizyonun da olayı körüklemesi sonucunda, bir anda kendine rağmen kahraman olur. Aynı hızla da tahtından düşer!...

Aslında, baştan sona dürüst, dik bir duruş sergilemiştir ama bu tür kahramanlıkların bir bedeli vardır hep. Fatura da tabii en zayıflara, dürüstlüğü ne pahasına olursa olsun erdem edinenlere çıkarılır.. Küçük çıkar hesaplarına giremeyen, vicdanlı, ancak çoğunluğun zayıf, hatta salak diye nitelediği insanlara çıkarılır..

Buyurgan, tutucu, bağınaz erkek egemenlerin kırk yıldır biçimlendirdiği İran'da yaşanan sorunların, temelde bu dinci otoriter yaklaşımın yanı sıra, onur kavramını yanlış algılayıp kaba bir gurur ve iktidar meselesi yapan geleneksel mağist kültürden de kaynaklandığını vurguluyor. Sosyal medyanın getirdiği yeni tehlikelere, özellikle de manipülasyon gücüne ayrıca dikkat çekerek...

Bu arada, dün izlediğimiz filmlerde de gözlemlendiği gibi, karmaşık sorunlar önünde kadınların daha insancıl, daha yapıcı bir sağduyu sergileyerek yeni çözümler üretmeye çabalamalarını usulca yüceltiyor..

Ayetollahların kurduğu "İslam Cumhuriyeti" modelinin çocuğu olan Farhadi, hümanist değerlerin kaygı verici erozyonundan, toplumsal çözülmeden, adalet ve polis teşkilatı başta, tüm kamu kurumlarına duyulan güvensizlikten, insani ilişkileri çürüten irili ufaklı yalan dolandan, 40 yıldır süren bu dinci ve otoriter düzenin getirdiği yozlaşmayı sorumlu tutuyor belki ama bu düşüncelerini değişik metaforlar gerisinde ifade edebiliyor ancak.

İsraili, hatta Türkiyeli bir yönetmen kadar ifade özgürlüğüne sahip değil ne yazık ki...